

VABARIIGI PRESIDENT

Juudi Kultuuriautonomiamia 100. aastapäev

Hea Eesti Juudi Kogukond,
kallid sõbrad!

Eesti ühes esimeses välispoliitilises aktis, kuu aega enne iseseisvuse väljakuulutamist välisriikidele esitatud memorandumis Eesti poliitilise olukorra üle, rõhutasime: Eesti demokraatlik riik peab andma vähemusrahvastele täieliku autonoomia nende rahvuskultuurilistes küsimustes, nimetades nende rahvaste seas ka juute. Märkiliselt oli see mõte selles memorandumis toodud teise punktina, kohe demokraatlikuks vabariigiks kuulutamise eesmärgi järel. Seda põhimõtet kinnitasime ka meie 24. veebruari 1918. aasta iseseisvusdeklaratsioonis „Manifest kõigile Eestimaa rahvastele“ ning meie riigi esimeses põhiseaduses.

Seejuures on eriti oluline, et need mõtted ei jäänud pelgalt deklaratsioonideks paberil, vaid said täidetud tegeliku sisuga. Eesti Vabariik võttis 1925. aastal vastu tollases maailmas erandliku vähemusrahvuste kulturomavalitsuse seaduse ning sellele toetudes sai teoks ka juudi kultuurautonomiamia vabas Eestis – hinnatud sündmus meie ühises ajaloos.

Möödunud saja aasta jooksul on olnud väga erinevaid aegu, loomisi ja taasloomisi ning sellega seotud juudi kogukonna- ja kultuurielu tegusat õitsengut, kahjuks ka võõraste võimude toodud kohutavaid kannatusi ja julmust ning selle kõrval kaastunnet ja toetamist, ent paraku ka kurjusega kaasa minemist.

Kuid üks on kindel: vaba ja demokraatlik Eesti jääb kindlaks oma algusaegade põhimõtetele ning ma võin ka täna sel päeval kinnitada, et Ants Piibu sõnad saja aasta tagant peavad igati paika: „Eestile on rahvuslik sallimatus võõras. Meie vabaduse manifest oli läkitatud kõikidele Eestimaa rahvastele. Juudid võivad jätkata oma hariduslist tööd ja Eesti rahvas teeb kõik selleks, et neile kaasa aidata.“

Teie

Alar Karis

Kadriorus 5. juunil 2026